Suomen Pysyvä Edustusto Bryssel EUE NEUVOSTORAPORTTI EUE2019-01388

EUE Sfakiotakis Antonios(UM), Aho Laura(UM), Dahlman Katarina(UM), Kuisma Jaakko(UM)

27.03.2019

JULKINEN

Asia
Ympäristöneuvosto 5.3.2019

Kokous
Ympäristöneuvosto 05.03.2019

Keskustelussa EU:n pitkän aikavälin päästövähennysstrategiasta (LTS) muutamat jäsenmaat ilmaisivat tukensa EU-tason 2050 nettonollapäästövisiolle, mutta suurimmalla osalla jäsenmaista ei ollut asiaan kantaa. Ministerit ottivat esille visioon liittyviä keskeisiä substanssiteemoja. Lisäksi useissa puheenvuoroissa korostettiin oikeudenmukaisen siirtymän merkitystä sekä kansallisten tai alueellisten erityispiirteiden huomioimista. EU:n LTS:n valmisteluaikataulusta jäsenmailla oli erilaisia näkemyksiä. Muutama maa peräänkuulutti päätöstä vuonna 2019 samalla kun toiset peräänkuuluttivat riittävästi aikaa ja päätöksentekoa vuonna 2020.

Ympäristöneuvosto hyväksyi juomavesidirektiiviä koskevan yleisnäkemyksen. Yleisnäkemystä jäi vastustamaan AT. EE ja LT pidättäytyivät äänestämästä. Komissaari Vella tuki yleisnäkemystä ja piti hyvänä, että jäsenmaat voivat hyväksyä tekstin veden saatavuuden parantamiseksi. Komissiolla on kuitenkin varaus juomaveden kanssa kosketuksissa olevien materiaalien osalta. Pääosa jäsenmaiden kommenteista koski veden saatavuutta ja rakennusmateriaalien sääntelyä. WHO:n suositusten noudattamista ja riskiperusteisen järjestelmän vahvistamista pidettiin erittäin hyvänä pohjana jatkoneuvotteluille Suomen EU-puheenjohtajuuskaudella.

Keskustelussa talouden ohjausjakson viherryttämisestä jäsenmaat kiittelivät komissiota kestävien ja laadukkaiden investointien nostamisesta yhdeksi vuoden 2019 kasvuselvityksen painopisteistä. Kestävillä investoinneilla ja talouspolitiikalla on merkittävä rooli kestävän kehityksen, kiertotalouden ja ilmastotoimien edistämisessä. Samoin korostettiin EU-rakennevarojen merkitystä kestävien investointien mahdollistamiseksi ja vaadittiin kestävän kehityksen sisällyttämistä laajemmin EU-politiikan aloihin.

Ministerit keskustelivat lisäksi siitä, mikä voisi olla paras tapa kehittää yhtenäinen EU- toimintakehys hormonitoimintaa häiritseviä aineita koskien. Ministerit korostivat yleistä huolta hormonitoimintaa häiritsevistä aineista. Komission tiedonannon sisältöön oltiin kuitenkin laajasti pettyneitä. Jäsenmaat pyysivätkin komissiolta lisää kunnianhimoa, konkreettisia

tavoitteita ja toimenpiteitä sekä selkeää aikataulua näiden toteuttamiseksi. Muissa asioissa kuultiin meriliikenteen MRV-asetuksen päivittämisestä, fluorihiilivetyjen käytön vähentämisestä, lentoliikenteen päästöjen hinnoittelusta, EU:n vapaakauppasopimusten ja Pariisin sopimuksen yhteistyön parantamisesta, Espoon yleissopimuksen väli-istuntojen tuloksista, ympäristöpolitiikoista maaseudun väestökadon torjumiseksi sekä Barcelonan yleissopimuksen osapuoli kokouksen valmisteluista.

Suomea kokouksessa edusti asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen.

1. Esityslistan hyväksyminen

Puheenjohtaja esitteli neuvoston agendan. BE esitti, että keskustelu lentoliikenteen hinnoittelua koskevasta Muut asiat -kohdasta käydään julkisena ja SE esitti, että keskustelu hormonitoimintaa häiritsevistä yhdisteistä käydään julkisena. Esityslista hyväksyttiin näiden muutosten kanssa.

2. A-kohtien hyväksyminen
a) Muiden kuin lainsäädäntöasioiden luettelo
b) Lainsäädäntöasioiden luettelo (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

A-kohdat hyväksyttiin listan 6769/19 mukaisesti. Lainsäädäntöasioissa (6770/19) vastavuoroiseen hyväksymiseen liittyvä asetus hyväksyttiin yksimielisesti. Lausumat lisättiin ympäristöneuvoston pöytäkirjan liitteiksi. Läntisen merialueen kalastuskiintiöt hyväksyttiin yksimielisesti ja lausumat lisättiin pöytäkirjan liitteiksi. Suoria ulkomaisia investointeja koskeva asetus hyväksyttiin ja lausumat lisättiin pöytäkirjan liitteiksi. UK ja IT pidättäytyivät äänestyksessä.

<u>Muut kuin lainsäädäntöasiat</u>

3. Puhdas maapallo kaikille: strateginen pitkän aikavälin visio ilmastoneutraalista taloudesta
= Periaatekeskustelu

Pj korosti, että KOM pitkän aikavälin päästövähennysstrategiatiedonannon visiot kattavat lähes kaikki talouden sektorit ja siksi asiaa tulee käsitellä eri neuvostokokoonpanoissa. Maaliskuun Eurooppa-neuvoston prosessia ja poliittisia prioriteetteja koskevan jatko-ohjauksen jälkeen päätetään, miten keskusteluja jatketaan ja syvennetään. Myöhemmin neuvoston keskusteluista laaditaan katsaus Eurooppa-neuvostolle. Ympäristöneuvoston keskustelussa haluttaisiin nyt kuulla ministereiden näkemykset siihen, mitkä vision elementit ovat keskeisiä haasteita ja mitä mahdollisuuksia on ilmastoneutraaliuden saavuttamiseksi sosiaalisesti oikeudenmukaisella ja kustannustehokkaalla tavalla. Lisäksi haluttaisiin kuulla, mitä politiikkoja ja työkaluja tarvitaan EU-tasolla vastaamaan haasteisiin ja millainen toimintaympäristö edistää tarvittavia investointeja.

Komissaari Cañeten sijasta paikalla ollut komissaari Vella korosti, että laaja-alainen sitoutuminen pitkän aikavälin strategiaan (LTS) on tärkeää, sillä kaikkien talouden sektoreiden tulee muuttua. LTS:n avulla asetetaan suunta EU:n politiikoille ja päätöksenteolle sekä liiketoiminnalle vähintään seuraaville 30 vuodelle. EU:n LTS tulee toimittaa YK:lle vuoteen 2020 mennessä. EU:lla on vastuu ilmastopolitiikan johtamisesta. LTS on visionäärinen harjoitus, jossa jäsenmailla on avainrooli. Myös kansalaiset on otettava mukaan ja heidän hyvinvointinsa on turvattava siirtymässä. Muutos ilmastoneutraaliuteen on EU:lle taloudellinen mahdollisuus. Jos muutos toteutetaan aikaisin, EU:n on mahdollista saada aikaisen toimijan edut itselleen. Muutos edellyttää merkittäviä investointeja, innovaatioita sekä digitalisaation ja automaation hyödyntämistä. Lisäksi tarvitaan markkinoita

vähähiilisille tuotteille. Muutoksen haasteet ovat toisilla alueilla suurempia kuin toisilla ja on tärkeää, että muutos on sosiaalisesti oikeudenmukainen. EU-tason solidaarisuus on tärkeää. EU-rahoituksen avulla voidaan katalysoida yksityisiä investointeja edistämään modernin ilmastoneutraalin yhteiskunnan rakentumista. Monivuotisen rahoituskehyksen ehdotukseen sisältyvällä ilmastorahoituksen 25%:n valtavirtaistamisehdotuksella sekä eri ohjelmien ilmastorahoitusosuuksilla on tärkeä rooli.

Keskustelussa jotkut jäsenmaat (LU, ES, DK, NL, LT, IT, SE, PT, FR, FI) tukivat EU-tason 2050 nettonollapäästötavoitetta. DK ja SE mukaan EU:n ilmastoneutraalius tulisi saavuttaa viimeistään vuonna 2050.

Käsittelyaikataulusta jäsenmailla oli erilaisia näkemyksiä. Muutama maa (ES, PT, FR ja DK) halusi päätöksen EU:n LTS:stä YK:n syyskuun ilmastokokoukseen mennessä ja toiset (LU, SE) niin aikaisin vuonna 2019 kuin mahdollista. AT halusi läpinäkyvän aikataulun ja prosessin, ml. YK:n ilmastokokouksen valmistelun. Samalla jotkut maat peräänkuuluttivat prosessille enemmän tai riittävästi aikaa. Pari maata (PL, HU, SK) näki, että LTS-päätöksenteon tulisi ajoittua vuodelle 2020. Jotkut maat korostivat tarvetta perinpohjaiselle LTS-keskustelulle tai kansallisten energia- ja ilmastosuunnitelmien huomioimiselle ennen LTS-päätöksentekoa (HU, SK, PL, EE, GR). HU mukaan LTS-päätöksen tulisi kattaa keskeiset politiikat ja strategiset toimenpiteet sekä kunnioittaa EU:n vuoteen 2030 ulottuvan ilmasto- ja energiapaketin tavoitteita. Myös BG näki, että EU:n päästövähennyslupauksen korottamisella olisi negatiivisia vaikutuksia. LU taas kannatti EU:n päästövähennyslupauksen korotusta 50-55% tasolle ja FR näki, että EU:n lupaus tulee yhdenmukaistaa LTS:n kanssa. Muutama maa toivoi vielä komissiolta lisätietoja - CZ teollisuuspoliittisista sekä LV alueellisista ja jäsenmaakohtaisista vaikutuksista.

Energiamurroksen merkitystä ja sen haasteita korostettiin monissa puheenvuoroissa. PL pelkäsi, että komission visioiden toimeenpano ja liian nopea muutos voisi tulla kalliiksi. LU ja IE halusivat, että KOM laatisi uuden vision, joka pohjautuu energiantuotantoon vain uusiutuvilla energialähteillä. Ydinenergian sisältyminen tulevaisuuden skenaarioihin sai kritiikkiä (CY, LU, GR) ja tukea (SK, CZ). Myös hiilidioksidin talteenotto- ja varastointiteknologiat nostivat mielipiteitä sekä puolesta (UK, DK) että vastaan (PL, BG).

Useassa puheenvuorossa (FR, SI, CY, DK, MT, GR, AT ja BE) korostettiin liikennesektorin merkitystä päästöjen vähentämiseksi. DK halusi tavoitteen polttomoottoriajoneuvojen myynnin päättymiselle. Lisäksi moni ministeri korosti kiertotalouden, rakennusten energiatehokkuuden, innovaatioiden ja investointien merkitystä päästövähennyksille. Muutama maa (SI, FR, PL) korosti hiilinielujen merkitystä samalla kun toiset ottivat esille maatalouspolitiikan ja sen rajatut mahdollisuudet päästöjen vähentämiselle. Myös rahoitusinstrumenttien ja yksityisen rahoituksen merkitystä muutoksen ja investointien aikaansaamiseksi korostettiin laajasti. Monissa puheenvuoroissa otettiin esille EU:n rahoituskehysten merkitys ilmastotoimille. BE ja FI tukivat KOM:n 25%:n rahoituskehysten ilmastorahoituksen valtavirtaistamisehdotusta. FR mukaan EU:n rahoituskehyksistä tulisi ohjata 40% ilmaston ja biodiversiteetin edistämiseen. Hiilen hinnoittelu ja päästökauppapolitiikka otettiin myös esille joidenkin ministereiden (SI, BE, CZ, UK, NL, AT, FI) puheenvuoroissa.

Moni ministeri (CY, PL, LT, HU, EE, MT, LV, IT, PT) piti tärkeänä kansallisten tai alueellisten erityispiirteiden huomioimista. PL korosti, että muutos on erityisen haastava hiilentuottaja-alueilla. SK taas korosti muutoksen vaikeutta maalle, jonka talous nojaa energiaintensiiviseen teollisuuteen. Oikeudenmukaisen siirtymän tärkeyttä korostivat useat (PL, IE, HU, UK, ES, BE, GR, NL, IT, FI, SK, MT, CY). Koulutus nähtiin merkittävänä huomioitavana tekijänä. Yleisesti nähtiin, että kansalaisyhteiskunta tulee ottaa mukaan keskusteluun 2050-visiosta ja ilmastotoimille tarvitaan kansalaisyhteiskunnan tuki. Muutamassa puheenvuorossa korostettiin, että on tärkeä huomioida

ilmastotoimien vaikutukset yksittäisille kansalaisille, muutoksen positiiviset vaikutukset mm. taloudelle ja kansalaisille sekä ilmastotoimien tekemättä jättämisen kustannukset. EU:n globaalin kilpailukyvyn säilyttämisen tärkeyttä korostivat LT, IT, CZ, BG, GR, HU, EE.

Lainsäädäntökäsittelyt
(Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

4. Juomavesidirektiivi (uudelleenlaatiminen)
= *Yleisnäkemys*

Puheenjohtaja muistutti, että olemassa oleva juomavesidirektiivi on taannut hyvälaatuisen juomaveden kansalaisille. Kansalaiset ovat lisäksi aktivoituneet laajasti juomaveden saatavuuden parantamiseksi ensimmäisessä eurooppalaisessa kansalaisaloitteessa (Right2Water). Neuvottelujen toinen keskeinen asia on juomaveden kanssa kosketuksissa olevien materiaalien sääntely. Puheenjohtaja on mielestään saanut aikaiseksi tasapainoisen kompromissitekstin.

Komissaari Vella kiitti puheenjohtajaa hyvästä työstä, mutta harmitteli samalla, ettei ratkaisua ollut mahdollista saada aikaiseksi ennen parlamenttivaaleja. Komissiolla on kuitenkin varaus lopputulokseen materiaaleja koskevan sääntelyn osalta. Yleisnäkemys on kuitenkin hyvä lähtökohta aloittaa neuvottelut parlamentin kanssa. Yleisnäkemys kunnioittaa maailman terveysjärjestön (WHO) suositusta, mutta samalla komissio olisi toivonut enemmän läpinäkyvyyttä sääntelyyn ja kansalaisille parempaa tietoa juomavedestä. Juomaveden kanssa kosketuksessa olevien materiaalien sääntelyn tulee olla selkeää ja tuotteiden turvallisia. Enemmistö tukee nyt hyväksyttyjen materiaalien ns. positiiviseen listaan perustuvaa ratkaisua, mutta komission mielestä täytäntöönpano tulee olemaan vaikeaa ja ratkaisussa on erinäisiä lainsäädännöllisiä ongelmia. Jos neuvosto kuitenkin hyväksyy tämän ratkaisun, tekstiä tulee parantaa jatkoneuvotteluissa.

Keskustelussa 26 jäsenmaata käytti puheenvuoroja ja yleisnäkemys hyväksyttiin ilman muutoksia. AT vastusti yleisnäkemystä ja EE sekä LV pidättäytyivät äänestämästä. Pääosa jäsenmaiden kommenteista koski veden saatavuuden parantamista ja juomaveden kanssa kosketuksissa olevien materiaalien sääntelyä. WHO:n suositusten noudattamista ja riskiperusteisen järjestelmän vahvistamista pidettiin myös laajasti erittäin hyvänä pohjana jatkotyölle.

Veden saatavuuden parantamisen osalta ratkaisua tukivat LU, SE, ES, IT, FR, LV, EE, HU, MT, UK, EL, HR ja PT. Lisäksi ES ja FR muistuttivat tarpeesta parantaa erityisryhmien juomaveden saatavuutta. IT, MT, EL ja monet muut maat puhuivat Right2Water-kansalaisaloitteen tärkeydestä ja merkittävyydestä. NL, DE, SI, IE, DK ja CY taasen olivat huolissaan artiklan 13 sitovasta sääntelystä toimivallan osalta ja muistuttivat, että tätä pidemmälle ei voida mennä lopullisessa ratkaisussa.

Materiaaleja koskevaa ratkaisua tukivat NL, DE, ES, SI, CZ, FR, SK, BG, HU, MT, UK, BE, DK, EL, HR, LT ja CY. Yleisnäkemyksen eurooppalaisesta positiivilistasta olivat huolissaan LU, SE, LV, PL, EE, SI, CZ, MT, IE, AT ja CY, jotka tukivat pääosin komission näkemyksiä asiassa ja muistuttivat, että hallinnollinen taakka ei saa kasvaa. LU muistutti, että Euroopan ruokaturvallisuusvirastolle tulee turvata riittävä rahoitus. SE, SI, LT ja CZ muistuttivat, että ratkaisun täytyy toimia saumattomasti olemassa olevan lainsäädännön kanssa, erityisesti rakennustuoteasetuksen standardien kanssa. EE esitteli oman kirjallisen ehdotuksensa, jota tukivat SE, LV ja PL. EE mielestä on erittäin tärkeää, että sellaisia materiaaleja, jotka eivät ole positiivisella listalla, ei kielletä. DE olisi vielä halunnut täsmennyksen artiklaan 10b koskien biosidien sääntelyä ja tätä tukivat NL ja UK.

Muiden asioiden osalta NL olisi toivonut kunnianhimoisempaa ratkaisua PFAS-yhdisteiden sääntelyyn. Tätä ehdotusta tukivat SE, IT ja DK. LU olisi toivonut kunnianhimoisempaa ratkaisua

kasvinsuojeluaineiden osalta. LU ja DK olisivat halunneet myös mikromuovit mukaan direktiivissä säänneltyihin yhdisteisiin. DE, DK ja SE olisivat toivoneet lyijyn osalta tiukempia raja-arvoja juomavedelle. FR taasen kiitteli siitä, että hormonitoimintaa häiritsevät yhdisteet ovat tekstissä mukana. BE piti hyvänä uusien yhdisteiden seurantalistaa. DK mukaan myös kadmiumin raja-arvoa olisi tullut laskea alhaisemmaksi. IT muistutti vielä, että kloriitti- ja kloraattiarvoja ei voi laskea jatkoneuvotteluissa, koska alhaisempien arvojen saavuttaminen ei ole nykytekniikalla mahdollista. DE piti tärkeänä, ettei juomavesiverkostoja yksityistetä. ES olisi toivonut vielä direktiivin parempaa yhteensovittamista vesipuitedirektiivin kanssa. CZ harmitteli, ettei juomaveden sisältämien mineraalien vähimmäispitoisuuksia otettu mukaan direktiiviin. IT, DK ja EL olisivat toivoneet sääntelyyn vielä enemmän läpinäkyvyyttä erityisesti vuoto- ja energiankulutustietojen osalta ja kattavampien tietojen toimittamista kuluttajille juomavedestä. BE oli huolissaan artiklan 3 elintarviketekstistä ja piti ratkaisua epäselvänä.

Keskustelun päätteeksi komissaari Vella totesi yleisnäkemyksen saaneen laajan tuen. Materiaaleja koskevan sääntelyn osalta tarvitaan vielä lisätyötä ja komissio jättää tästä lausuman. Komissio tukee tulevaa pj-maata jatkoneuvotteluissa parlamentin kanssa ja muistutti vielä, että uusi menettely materiaalien osalta on rakennettava yhdessä, muuten se ei toimi.

Puheenjohtaja totesi, että neuvoston yleisnäkemys on saavutettu ja teksti sai laajan tuen. Teksti on hyvä pohja jatkoneuvotteluille Suomen puheenjohtajuuskaudella. Lopuksi vielä EE totesi, ettei se voi hyväksyä artiklaa 10a ja liitettä 7. EE jättää tästä lausuman.

Muut kuin lainsäädäntöasiat

5.Eurooppalaisen ohjausjakson viherryttäminen
= *Keskustelu*

Komissaari Vella esitteli kuluvan vuoden ohjausjaksosyklin keskeiset asiat. KOM nosti erityisesti esiin yhteydet ohjausjakson, jäsenmaiden investointitarpeiden ja tulevan rahoituskehyksen rakennevarojen käytön välillä. KOM mukaan kestävät investoinnit voivat elintasoa heikentämättä lisätä tuottavuutta parantuneen resurssitehokkuuden ja matalampien kustannusten kautta. Mikäli riittäviä investointeja ei tehdä, on vaarana, että menetetään merkittävää kasvua ja työllisyysmahdollisuuksia. KOM toi esiin myös esimerkkejä investointeja kaipaavista aloista, muun muassa jätesektorin, vesihuollon sekä kestävän liikenteen.

Tunnistettujen investointitarpeiden pohjalta KOM esittää vuoden 2019 syklissä jäsenmaille suosituksia rakennerahastojen hyödyntämisestä. KOM näki, että rakennerahojen hyödyntämistä edistävät kumppanuussopimukset jäsenmaiden ja komission välillä tarvitsevat työstämistä kestävämpään suuntaan, niin että ympäristötoimiin allokoidaan enemmän rakennevaroja. Lisäksi muiden politiikkasektoreiden resursseilla voi edistää ympäristötavoitteita. KOM mainitsi muun muassa yhteisen maatalouspolitiikan strategiset suunnitelmat, joihin suunnattujen varojen kautta olisi mahdollista saavuttaa parannuksia esimerkiksi ilmanlaadun, ammoniakkipäästöjen ja päästökattodirektiivin tavoitteiden suhteen.

KOM korosti myös kansallisten viranomaisten kykyä edistää vihreitä julkisia hankintoja. KOM mainitsi myös koordinoimansa rakenneuudistusten tukiohjelman (SRSP) tärkeänä työkaluna jäsenmaille. Lopuksi KOM alleviivasi tukeaan jäsenmaille ympäristölainsäädännön toimeenpanon tarkastelun (EIR) välityksellä. Kesäkuun neuvostoa ajatellen KOM esitti ajatuksen, että voitaisiin keskustella EIR:n ja tämän vuoden ohjausjakson yhteensopivuudesta.

15 jäsenmaata käytti puheenvuoron (PL, EL, SE, BG, NL, HU, MT, BE, EE, DE, LT, IT, AT, LU, HR). Pääasiallinen viesti oli myönteinen suhtautuminen tämän vuoden ohjausjakson painotuksiin sekä kestävien investointien ja talouspolitiikan roolin korostaminen kestävän kehityksen, kiertotalouden ja ilmastotoimien edistämisessä. Useat maat käyttivät tilaisuuden esitelläkseen kansallisia ympäristö-, hallinto- ja rahoituspainotuksia sekä nostaakseen esiin EU-tasolla tarvittavia lisätoimia.

Useat maat vaativat kestävän kehityksen sisällyttämistä laajemmin EU-politiikan aloihin ja näkyvämmin myös vuotuiseen kasvuselvitykseen (SE, BE, BG, EE, EL, DE, IT, LT ja LU). LU toivoi lisäksi kestävän kehityksen tavoitteiden ja EU-rahoituksen harmonisointivaatimuksissa selkeitä määrällisiä kriteerejä helpottamaan vaikuttavuuden seurantaa ja arviointia. PL mainitsi vastuullisen investoinnin strategiansa vuodelta 2017, uudistuneet ympäristötarkastuskäytännöt sekä käynnissä olevan kehittämispolitiikan uudistamisen. EL toi esiin suunnitelmansa edistää kestävää liiketoimintaa verokannustimin, jotka KOM on kuitenkin toistaiseksi torjunut. EL korosti, että ydinvoimaa ei saisi kutsua ympäristöystävälliseksi ja LU vaati, että ydinvoiman rahoittamista ei saa laskea ilmastorahoitukseksi.

BG tähdensi, että liikenne ja kuljetus ovat sähköisen vallankumouksen kynnyksellä, mutta pelkäsi kasvun ja hyötyjen rajoittuvan vauraammille alueille, vähemmän kehittyneiden alueiden puutteellisen infrastruktuurin vuoksi. Näin ollen BG esitti eurooppalaista liikkuvuusrahastoa. HR totesi, että on välttämätöntä luoda selkeämpi yhteys koheesion ja ohjausjakson välille, jotta kestävät investoinnit tulevasta rahoituskehyksestä tulisivat todella etusijalle.

NL vaati vähintään 25% ilmastorelevanttia rahoitusta monivuotiseen rahoituskehykseen. NL painotti julkisia hankintoja tehokkaana työkaluna, joilla vaikuttaa trendeihin ja tehokkaampien energia- ja lämmitysratkaisujen edistämiseen. MT mainitsi myös julkiset hankinnat ja niihin liittyvän viherryttämistavoitteensa, jonka toteuttamiseen käytetään koheesiovaroja. Yksityistä pääomaa olisi MT mukaan saatava kestävien investointien taakse.

Jotkut maat ilmaisivat tukensa kestävän rahoituksen toimintasuunnitelmalle (HU) ja taksonomia-asetukselle (EE, AT). HU täsmensi kuitenkin ohjausjakson olevan taloushallintoa, jossa koordinaation rooli on säilytettävä. BE näki, että maakohtaisten kertomusten EU-varojen käyttöä kestäviin investointeihin olisi tarkasteltava ympäristöindikaattoreiden näkökulmasta. EE oli samoilla linjoilla, vaatien selkeämpiä ympäristöpoliittisia suosituksia integroitavaksi ohjausjaksoraportteihin. DE mukaan kestävyys ja viherryttäminen olisi pidettävä mielessä myös ohjausjakson työllisyyttä koskevassa selvityksessä. IT kertoi omasta talousarviolaistaan, joka sisältää tasa-arvoisen ja kestävän hyvinvoinnin nk. BES-indikaattoreita.

Komissaari Vella kiitti jäsenmaita tuesta ja korosti, kuinka investoinnit ympäristöön ja kestäviin kohteisiin ovat jo vahvistuneet.

6. Hormonitoimintaa häiritseviä aineita koskeva Euroopan unionin toimintakehys

= *Periaatekeskustelu*

Komissio esitteli pääelementit marraskuussa 2018 julkaistusta tiedonannostaan toimia hormonitoimintaa häiritsevien aineiden aiheuttamien riskien vähentämiseksi. KOM antoi myös selonteon tähän asti tehdyistä sekä tulevista toimista hormonitoimintaa häiritseviin kemikaaleihin liittyvien riskien vähentämiseksi. KOM kertoi olevansa sitoutunut suojelemaan EU:n kansalaisia ja ympäristöä altistumiselta hormonitoimintaa häiritseville aineille.

Jäsenmaat kiittivät komissiota tiedonannosta ja totesivat sen olevan tervetullut ensimmäinen askel. Kuitenkin tiedonannon sisältöön oltiin pettyneitä, ja komissiolta pyydettiinkin lisää kunnianhimoa,

konkreettisia tavoitteita ja toimenpiteitä sekä selkeää aikataulua näiden toteuttamiseksi (DK, PL, FR, NL, FR, LU, CY, AT, BG, FI). Erityisesti pahoiteltiin sitä, että seitsemännen ympäristöohjelman sisältäviä velvoitteita ja tavoitteita ei olla saavutettu (DK, NL, SE, BG). Hormonitoimintaa häiritsevistä aineista on kehittymässä kiireellinen ongelma; tietoisuus ja samalla huoli hormonitoimintaa häiritsevien aineiden riskeistä lisääntyy, ja EU:n vastuu on vastata tähän sekä suojella ihmisiä ja ympäristöä näiden aineiden haitallisilta vaikutuksilta (NL, FR, BE). FR lisäsi vielä, että tässä yhteydessä luottamusta julkisiin viranomaisiin olisi lisättävä.

Välitön haaste oli monen jäsenmaan mukaan hormonitoimintaa häiritsevien aineiden tunnistaminen ja määrittely; horisontaalia ja koherenttia lähestymistapaa sekä harmonisoituja määritelmiä tarvitaan (NL, BE, UK, CZ, FR, EE, HU, IT, ES, MT, FI, BG). Tästä syystä olisikin tarkasteltava ja kehitettävä synergioita eri EU-lainsäädäntöjen välillä (IT). Lisäksi tarvitaan yhtenäiset kriteerit aineiden tunnistamiseksi ja luokittelemiseksi (DK, PL, NL, PT, HU, LV, ES, FI, AT, BG). Määritelmä ja kriteerit tulisi huomioida REACH-asetuksessa (CZ, PT). Mahdollisina toimenpiteinä mainittiin eri säädösten ja säädösten välisten tietovaatimusten päivittäminen (PT). Kemikaalilainsäädännön tietovaatimukset on päivitettävä, jotta voitaisiin tarkistaa tietovaatimusten riittävyys ja jotta hormonitoimintaa häiritsevät aineet voitaisiin tunnistaa (SE, DK, ES, AT).

Joidenkin jäsenmaiden mielestä hormonitoimintaa häiritsevät aineet pitäisi eliminoida ainakin kosmetiikasta, leluista (DK, IT), sekä myös muista kosketusmateriaaleista (NL, FR, BG). Aineiden ja kemikaalien yhteisvaikutukset olisi huomioitava ja ymmärrettävä paremmin sekä näiden tutkimusta lisättävä, jotta altistumista voidaan vähentää sopivin tavoin (PL, NL, SE, LU, SK, IT, FI, AT, BG). Yhteisvaikutuksiin liittyen painotettiin myös komission roolia, sillä EU-tason toimet nähtiin tässä suhteessa välttämättöminä (NL).

Keskustelussa toivottiin, että seitsemännen ympäristöohjelman alla olevien tavoitteiden saavuttamisen tila tarkistetaan ja painotettiin, että tavoitteiden saavuttamiseen on pyrittävä (NL, SE, EE). Erityisesti alleviivattiin myrkyttömän ympäristön strategian nopeaa antamista (FR, LT, LU, SE, FI). Lisäksi SE toivoi seuraavan komission antavan kahdeksannen ympäristöohjelman. Lyhyen aikavälin konkreettisena toimenpiteenä muutamat maat ehdottivat, että hormonitoimintaa häiritsevistä aineista tehtäisiin EU-tasolla lista, joka voisi sisältää myös mahdolliset ja epäillyt hormonitoimintaa häiritsevät aineet (SE, BE, DK, BG).

Lisäksi todettiin, että aineiden arviointi ryhmittäin voisi nopeuttaa siirtymistä muihin aineisiin jonka myötä voitaisiin myös välttää siirtyminen haitallisiin aineisiin (BG, FI). Turvallisten vaihtoehtojen kehittäminen nähtiin tärkeänä (MT, DE), kuten myös näiden kustannustehokaan valmistuksen turvaaminen (LV). Vaaralliset aineet olisi kuitenkin korvattava vaiheittain (IT). Toisaalta riskiperusteiseen ja tieteeseen pohjautuvaa lähestymistapaa ja varovaisuusperiaatteen noudattamista pidettiin tärkeänä (UK, ES, MT, AT). HU mainitsi eläinkokeista vaiheittaisen luopumisen ja eläinten hyvinvoinnin lisäämisen tärkeänä. Eläinkokeet olisi korvattava vaihtoehtoisilla menetelmillä, esimerkiksi in-vitro testejä tulisi saada yhä laajempaan käyttöön.

Moni jäsenmaa painotti tutkimuksen merkitystä ja sen lisäämistä sekä hormonitoimintaa häiritsevien aineiden asettamista tutkimuksen keskiöön (DE, UK, SK, LV, IT, MT, CY). Vaihtoehtoisten aineiden tutkimuksen lisääminen voisi myös tukea teollisuuden innovaatioita (BE). Asianmukainen rahoitus ja eurooppalaisten virastojen resurssien turvaaminen nähtiin myös tärkeänä (PL, LU). Lopuksi korostettiin koulutuksen ja tietoisuuden lisäämisen tärkeyttä. Jäsenmaat olivat sitä mieltä, että erilaisia koulutus- ja tiedotuskampanjoita tulisi kohdentaa suurelle yleisölle, mutta että näitä voisi hyödyntää myös kouluissa, teollisuuden puolella sekä terveysammattilaisten koulutusta varten (MT, CY, FI, BG).

Muut asiat

7. a) Käsiteltävänä oleva säädösehdotus (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

Asetus asetuksen (EU) 2015/757 muuttamisesta alusten polttoöljynkulutusta koskevien tietojen maailmanlaajuisen tiedonkeruujärjestelmän huomioon ottamiseksi
Komission tiedotusasia

PJ ilmoitti, että tekninen valmistelu on käynnistynyt.

Komissaari Vella esitteli asian. Ehdotuksen tarkoituksena on vähentää hallinnollista rasitetta sekä välttää kaksinkertaista raportointia Kansainvälisen merenkulkujärjestön (IMO) tietojenkeruujärjestelmän ja EU:n tarkkailu-, raportointi- ja todentamisasetuksen vaatimusten pohjalta. Voimassa olevan asetuksen yleiset tavoitteet säilyvät ennallaan. KOM muistutti, että kansainvälisen meriliikenteen kasvihuonekaasupäästöt ovat noin 2-3% maailmanlaajuisista kokonaispäästöistä. Jos päästövähennystoimia ei aloiteta pian, meriliikenteen päästöt voivat nousta jopa 50-250% vuoteen 2050 mennessä. IMO:n päästövähennystavoitteena on päästöjen puolittaminen vuoteen 2050 mennessä verrattuna vuoden 2008 tasoon. Konkreettisten päästövähennystoimien toteuttaminen alkaa 2023.

Jäsenmaat eivät käyttäneet puheenvuoroja.

b) Luopuminen asteittain fluorihiilivetyjen käytöstä EU:ssa – täytäntöönpanon parempi valvonta
Komission tiedotusasia

Komissaari Vella esitteli asian. Vuodesta 2015 lähtien EU:ssa on voimassa kiintiömekanismi fluorihiilivetykaasujen (HFC) vähentämiseksi. EU:n vähentämistoimet edesauttoivat KOM mukaan myös Montrealin pöytäkirjaan (otsonikerrosta heikentävistä aineista) tehdyn Kigalin tarkistuksen hyväksymistä. EU-markkinoilla kaupattavien HFC-kaasujen ilmastovaikutus on onnistuttu puolittamaan ja vuoteen 2030 mennessä on odotettavissa, että HFC-kaasujen vaikutukset vähenevät jopa kahdella kolmasosalla.

Kiintiö on onnistunut nostamaan HFC-kaasujen hintaa, mikä on kuitenkin johtanut kaasujen laittomaan tuontiin EU-alueelle. Laittoman tuonnin kasvu on KOM mukaan omiaan vaarantamaan EU:n aikaansaaman hyvän kehityksen ja yhteistyön. KOM korosti, että se tekee tiivistä yhteistyötä jäsenmaiden kanssa, tarjoten muun muassa ohjeistusta tulliviranomaisille sekä antaen tukea yritysten antaman tiedon vertailemiseksi. KOM tarvitsee myös jäsenmaiden apua tulliviranomaisten valvontatietojen ja komissiolle ilmoitettujen HFC-määrien vertailussa. HFC-kaasuja tuovien ja vievien yritysten on asetuksen mukaisesti ilmoittauduttava KOM ylläpitämään tietorekisteriin.

Kaksi jäsenmaata käytti puheenvuoron (NL, HU). NL totesi, että EU on edelläkävijä HFC-kaasujen vähentämisessä, mutta ilmaisi huolestuneisuutensa kasvaneesta laittomasta kaupasta. NL korosti toteuttavansa toimia laittoman kaupan torjumiseksi ja olevansa sitoutunut kumppani viranomaisten välisen yhteistyön lisäämisessä. HU piti keskustelua tärkeänä ja totesi maantieteellisen sijaintinsa yhtenä EU:n ulkorajamaana olevan haastava laittoman kaupan näkökulmasta. Laittoman kaupan torjuminen edellyttää HU mukaan sekä kansallisia että EU-tason toimia. Asian pitäisi HU mukaan heijastua myös tulevassa monivuotisessa rahoituskehyksessä.

c) Kasvihuonekaasupäästöjen rajoittaminen lentoliikenteen hinnoittelun avulla
Belgian valtuuskunnan tiedotusasia

PJ:n mukaan NL oli nostanut asian esille ennen ympäristöneuvoston käsittelyä myös Ecofin-neuvostossa 12. helmikuuta mainiten lentoliikenteen hiilihinnoittelua koskevan kansainvälisen konferenssin järjestämisestä 20.-21.6.2019.

Viisi jäsenmaata käytti puheenvuoron (BE, FR, SE, LU, NL). BE painotti, että kansainvälinen lentoliikenne on osa Pariisin sopimuksen osapuolten NDC-toimia ja että lentoliikenteen päästöt ovat merkittävässä kasvussa. BE muistutti, että tarvitaan oikeudenmukaista hinnoittelua eri liikennemuotojen välillä. Esimerkkinä epäreilusta käytännöstä mainitsi, että lentopolttoainetta ei veroteta, vaikka raideliikenteen päästöt ovat 20 kertaa alhaisemmat kuin lentoliikenteellä. EU:n on BE mukaan johdettava pyrkimystä oikeudenmukaisen ja koordinoidun lähestymistavan luomiseksi. On luotava edellytykset reilulle kilpailulle eri liikennemuotojen välillä.

FR korosti, että lentoliikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisessä lähdetään tyhjästä liikkeelle. On suuri tarve lisätä toimia, jotta lentoliikennekin myötävaikuttaisi Pariisin sopimuksen tavoitteisiin. Johdonmukaisuus on FR mukaan avainsana: kaikkien sektoreiden on annettava panoksensa. Tarvitaan lentopolttoainevero ja arvonlisävero. Kesäkuun konferenssi asiasta voi edistää asiaa, mutta lentoliikenteen hinnoittelukäytäntöjen tulisi näkyä myös tulevan komission työohjelmassa.

SE toi esiin, että kokeilee toimia myös kansallisella tasolla, mutta korosti samalla, että on välttämätöntä edistää suotuisaa (enabling) toimintaympäristöä eurooppalaisella ja globaalilla tasolla, mihin myös NL yhtyi. LU totesi, että Pariisin sopimuksen ratifiointia seuraa toimeenpano, joka koskee myös lentoliikennettä. Toimialan päästövähennystoimet ovat kiireellisiä, koska sen päästöt kasvavat. LU peräänkuulutti laajaa keinovalikoimaa lentopäästöjen vähentämiseksi, yksipuolisten toimien mahdollisten ulkoisvaikutusten arviointia sekä liiketoimintaan ja ympäristövaikutuksiin kohdistuvaa analyysiä. NL muistutti, että lentoliikenteen vähentämättä jääneet päästöt on kompensoitava muilla aloilla. Päästöjen taloudellisten ja sosiaalisten kustannusten tulisi heijastua lentohinnoittelussa.

Komissaari Vella muistutti, että EU:sta lähtevien lentojen päästöt ovat miltei kaksinkertaistuneet, +95 % vuosina 1990-2016. Päästöjen ulkoisvaikutukset olisi lisäksi KOM mukaan sisällytettävä hinnoittelumekanismeihin, sillä nyt muu yhteiskunta kantaa kustannukset. On luotava järkeviä valintoja mahdollistavat edellytykset. KOM tarkastelee lentoliikenteen panosta päästökaupan välitarkastelussa. Energiaverotuksen direktiivin tarkastelussa tullaan myös käsittelemään lentoliikenteen kohtelua.

d) EU:n vapaakauppasopimusten ja Pariisin ilmastosopimuksen välisen johdonmukaisuuden parantaminen
Ranskan, Espanjan ja Luxemburgin valtuuskuntien tiedotusasia

Viisi jäsenmaata käytti puheenvuoron (FR, ES, LU, PL, SI). FR valtiosihteeri Brune Poirson aloitti toteamalla, että EU tarvitsee johdonmukaisuutta ilmastonmuutoksen torjunnan, Agenda 2030:n tavoitteiden edistämisen sekä kauppapolitiikan välille. EU:n harjoittaman kauppapolitiikan tulee olla laajasti hyväksyttyä EU-kansalaisten silmissä. Eurooppalaisten kaupallisten toimijoiden ei pitäisi joutua menettämään kilpailuetujaan eri sääntely-ympäristöjen merkittävien erojen vuoksi. Pariisin sopimuksen laillisesti sitovat elementit tulisi FR mukaan sisällyttää osaksi EU:n kauppasopimuksia. FR muistutti, että Pariisin sopimuksen velvoitteet liittyvät luontevasti muihin kauppasopimuksissa mainittuihin asioihin, kuten ihmisoikeuksiin tai joukkotuhoaseiden leviämisen vastaiseen työhön. FR toivoi myös, että ympäristöministerit jakaisivat maidensa ulko- ja kauppaministerien kanssa asiaa käsitelleen kirjeen.

EU:n markkinoiden ovat riittävän houkuttelevat, jotta kauppaneuvottelujen tavoitteita voitaisiin yhtenäistää muiden kansainvälisten velvoitteiden kanssa (ES). Taloudellisten ja ympäristötavoitteiden välillä ei saa olla ristiriitaa ja EU:n tavoitteena onkin oltava sekä oman että muiden maiden talouksien muuttaminen kestävämmiksi (LU).

PL mukaan kauppasopimusten käyttäminen ilmastotavoitteiden instrumenttina ansaitsee pohdintaa. SI mukaan arvojen tulisi näkyä kaikissa vapaakauppasopimuksissa.

Komissaari Vella muistutti, että viimeisimmässä EU:n kauppasopimuksessa mainitaan osapuolten sitoutuminen Pariisin sopimuksen tehokkaaseen täytäntöönpanoon. KOM korosti lisäksi, kuinka ilmastopolitiikka on kaikkien EU:n kansainvälisten suhteiden poikkileikkaava osa, mutta FR, ES ja LU esittämän toimenpiteen suhteen on edettävä varovasti. Pariisin sopimuksen ei ole KOM mukaan tarkoitus olla tungetteleva tai rankaiseva. KOM ja EEAS (EU:n ulkosuhdehallinto) pyrkivät tarkastelemaan ehdotusta rakentavasti.

e) Espoon yleissopimuksen ja strategista ympäristöarviointia koskevan pöytäkirjan (SEA-pöytäkirja) osapuolten väli-istuntojen tulokset (Geneve, 5.–7. helmikuuta 2019)
Puheenjohtajavaltion ja komission tiedotusasia

PJ kertoi, että välikokouksessa hyväksyttiin EU:lle ja jäsenmaille tärkeitä päätöksiä, keskeisenä erityisesti EU:n muutosehdotusten hyväksyminen Valko-Venäjää ja Espoon sopimuksen noudattamista koskien. Lisäksi päätettiin muun muassa oppaan laatimisesta koskien sopimuksen soveltamista ydinvoimaloiden käyttöiän pidentämiseen. KOM, AT ja LT kiittivät puheenjohtajaa yhteistyöstä, erinomaisista järjestelyistä ja positiivisesta lopputuloksesta. LU kuitenkin huomautti, että esimerkiksi NO ei tukenut EU:n kantaa osapuolikokouksessa, ja että EU:n tulisikin uudelleenarvioida tapa, jolla kannat hyväksytään ja viedään läpi. Sopimuksen soveltaminen ydinvoimaloiden käyttöiän pidentämiseen oli LU mielestä kuitenkin positiivinen lopputulos.

f) Ympäristönsuojelulliset toimintapolitiikat maaseudun väestökadon torjumiseksi ja elämänlaadun parantamiseksi
Espanjan valtuuskunnan tiedotusasia

Tiedotusasian alkuun ES totesi, että maaseutualueilla koetaan monin paikoin väestökatoa yhä suurenevassa määrin. Ongelmaan tarvitaan ratkaisuja, sillä näiden alueiden ja niiden perinnön suojeleminen tuleville sukupolville nähdään tärkeänä. Ympäristö- ja ilmastotoimien sekä maatalouden harjoittaminen on oltava käsi kädessä kulkevia niin, että ne ovat tasapainossa keskenään. Ongelmana on usein kuitenkin se, että käytännön toimia ajatellen niin sanotut perinteiset viljelymenetelmät ja ympäristötoimet nähdään ja koetaan vastakkaisina.

Jäsenmaat (HU, SI ja PT) kiittivät tärkeän asian esiin nostamisesta. Maaseutualueiden väestökato koetaan ongelmana myös kyseisissä jäsenmaissa. Maaseudulla suurimmat työllistymismahdollisuudet ovat näiden mukaan usein juuri maataloudessa, ja investointien, nuorten yrittäjien sekä perheiden tukeminen on tärkeää, jotta maaseudun elinvoimaisuus voidaan turvata myös jatkossa. Ympäristötoimien toteuttajia tulisi tukea myös tulollisesti. Ekosysteemipalvelut, kiertotalous ja Natura2000-alueet mainittiin tässä keskeisinä muun muassa työllistymismahdollisuuksien kannalta, mutta myös laajemmin osana suurta kuvaa, väestökadon haastetta ja sen ratkaisemista.

Ratkaisuja etsitään jo jäsenmaissa kansallisella tasolla, mutta koska asia on myös taloudellisen kehityksen kannalta keskeinen, olisi tämä hyvä nostaa osaksi EU:n strategista visiota (PT). Työpaikkojen luomisen ja työllistymismahdollisuuksien lisäämisen tarve tulisi huomioida myös EU:n monivuotisesta rahoituskehyksestä keskusteltaessa (SI).

KOM totesi, että ympäristönsuojelu avaa monia mahdollisuuksia, erityisesti ekosysteemipalvelujen kautta, mutta myös työpaikkojen luomisella ja työllistymisen mahdollistamisella. Synergia yhteisen maatalouspolitiikan ja ympäristöpolitiikan välillä on tässä mielessä keskeinen. Yhteisellä maatalous- ja aluekehityspolitiikalla on merkittävä rooli maaseutualueiden houkuttelevuuden kannalta. MFF-keskustelulla on myös suuri merkitys alueiden elinvoimaisuuden mahdollistamiseksi.

g) Välimeren merellisen ympäristön ja rannikkoalueiden suojelemista koskevan Barcelonan yleissopimuksen sopimuspuolten 21. kokouksen valmistelu (Napoli, 2.–5. joulukuuta 2019)
Italian valtuuskunnan tiedotusasia

IT kertoi, että osapuolet tulevat allekirjoittamaan julistuksen yhteisestä sitoumuksesta, jonka tavoitteena on puhtaampi ja paremmin suojeltu Välimeri. Merten roskaantuminen, erityisesti muoviroska ja mikromuovit, nousevat osapuolikokouksen teemoissa esiin, kuten myös luonnon monimuotoisuuden turvaaminen, sinisen talouden tukeminen ja vahvistaminen sekä linkit globaaleihin ilmasto- ja ympäristökysymyksiin.

EL toivoi keskustelua 2020 jälkeisen biodiversiteettistrategian valmistelusta ja Välimeren kestävän kehityksen askelmerkkien luomisesta.

ES kertoi olevansa sitoutunut Välimeren kestävän kehityksen toimintasuunnitelman tavoitteisiin. Osapuolikokouksen viesti tulisi olla selkeä ja tuoda esiin prioriteetteja Välimeren kohtaamien haasteiden kannalta, esimerkiksi rannikkoalueiden yhtenäistä hallintaa, luonnon monimuotoisuutta ja sinisen talouden edistämistä koskien. Välimeren mahtavien eläinlajien säilyminen on turvattava, ja joitakin aloitteita tähän liittyen onkin jo tehty.

KOM kiitti tiedonannosta ja totesi, että Barcelonan sopimus antaa myös tärkeän panoksen globaaleja prosesseja, kuten esimerkiksi Agenda 2030 sekä 2020 jälkeistä biodiversiteettistrategiaa, ajatellen.

Puheenjohtaja kiitti neuvoston lopuksi ministereitä hyvistä keskusteluista ja raskaan asialistan läpikäymisestä. Kaikki ministerit ovat tervetulleita 20.-21.5. epäviralliseen ympäristöneuvostoon, joka järjestetään Bukarestissa.

Suomen edustajat
Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen ja virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat

Liitteet

Viite

Asiasanat	hormonitoimintaa häiritsevät yhdisteet, ilmastonmuutos, juomavesi, kasvihuonekaasut, kemikaalit, kestävä kehitys, lentoliikenne, merenkulku, Välimeri, ympäristö, ympäristöneuvosto, päästöt
Hoitaa	**LVM, STM, TEM, UM, VNK, YM**
Tiedoksi	ALR, EUE, LIIVI, MMM, OKM, OM, PLM, SM, VAYLA, VM, VTV